

Alle livsforsikringsselskaper
og pensjonskasser

18. desember 2012

SAKSBEHANDLER: Velerud / Brun-Gulbrandsen	VÅR REFERANSE: 10/9619	DERES REFERANSE:
DIR.TLF:	ARKIVKODE: 543.12	

Behov for økte avsetninger i kollektiv pensjonsforsikring som følge av synkende dødelighet

Finanstilsynet viser til brev av 16. desember 2011 til alle livsforsikringsselskaper ("Forslag til prinsipper for avsetninger i solvens- og kunderegnskap i lys av oppdaterte anslag for forventet levealder"). Videre vises til brev av 20. februar 2012 til alle pensjonskasser ("Behov for økte avsetninger som følge av synkende dødelighet").

Finanstilsynet vil nedenfor gjengi i korthet de viktigste forhold som ble tatt opp i ovennevnte brev, og samtidig gi en oppdatering av situasjonen når det gjelder nytt forsikringsteknisk beregningsgrunnlag i kollektiv pensjonsforsikring. Det legges til grunn at det i all hovedsak ikke er forskjell mellom livsforsikringsselskaper og pensjonskasser i det som omhandles nedenfor.

Forsikringsvirksomhetsloven av 10. juni 2005 har som en hovedbestemmelse at det skal være tilstrekkelige forsikringsmessige avsetninger til enhver tid for å sikre foreliggende forsikringsforpliktelser og at det skal tas hensyn til manglende avsetninger ("underreservering") når dette er konstatert. Av hensyn til forsvarlig sikring av foreliggende forsikringsforpliktelser og for å sikre pensjonsinnretningenes soliditet på sikt, er det behov for en *vesentlig* styrking av de forsikringsmessige avsetninger, først og fremst som følge av synkende dødelighet. Pensjonsinnretningene har ansvaret for at de til enhver tid har tilstrekkelige forsikringsmessige avsetninger basert på senest oppdatert risikostatistikk.

Finanstilsynet har mottatt en rapport fra Finansnæringens Fellesorganisasjon med forslag til nytt netto dødelighetsgrunnlag i kollektiv pensjon. Rapporten av 17. august 2012 (oppdatert 1. november 2012) er benevnt "K2013 Kollektiv pensjonsforsikring. Nytt dynamisk dødelighetsgrunnlag for premieberegning og avsetninger i kunderegnskapet". Forslaget er basert på et såkalt dynamisk dødelighetsgrunnlag, til erstatning for dagens statiske grunnlag. I et statisk dødelighetsgrunnlag er dødeligheten i hver enkelt alder forutsatt å være konstant i hele forsikringstiden, mens det i et dynamisk dødelighetsgrunnlag er forutsatt at den endres over tid. Dødelighetsvurderingene er basert på livsforsikrings-

selskapenes felles dødelighetserfaringer for perioden 2005-2009 for kollektiv pensjonsforsikring og Statistisk sentralbyrås dødelighetsfremskrivninger for 2010-2100.

Finanstilsynet tar sikte på å avklare hvilke avsetningsbehov som antas å foreligge i pensjonsinnretningene i tilknytning til pensjonsrettigheter opparbeidet pr. utgangen av 2012, med utgangspunkt i et forsterket dødelighetsgrunnlag basert på oppdatert risikostatistikk (inkl. de nyeste sivilstandselementer), og med de eventuelle justeringer Finanstilsynet ser behov for. Det nye dødelighetsgrunnlaget vil også ta hensyn til de siste oppdateringer når det gjelder sivilstandselementer. Finanstilsynet vil først på dette stadiet kunne vurdere omfanget av behovet for oppreservering av opptjente pensjonsrettigheter. Det tas sikte på å fastsette nytt dødelighetsgrunnlag tidlig i 2013, og dette vil da bli meddelt Finansnæringens Fellesorganisasjon som vil gjøre dødelighetsgrunnlaget tilgjengelig for alle pensjonsinnretningene.

Finanstilsynet legger til grunn at det må innføres nye premie- og avsetningsgrunnlag for kollektive pensjonsordninger, og at implementeringstidspunktet vil være 1. januar 2014 for ny pensjonsopptjening.

Finanstilsynet vil understreke viktigheten av at pensjonsinnretningene viderefører den oppreserveringen i kollektiv pensjonsforsikring som de fleste pensjonsinnretninger påbegynte i 2011, ikke minst ut fra at tilstrekkelig premiereserve anses som det viktigste elementet i soliditetssikringssystemet som gjelder innen livs- og pensjonsforsikring. Søknad om disponering av risiko- og avkastningsoverskudd, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 9-11, bør sendes Finanstilsynet innen 1. mai 2013.

I lovens § 9-11 (Styrking av premiereserve) første ledd åpnes det for at livsforsikringsselskap med Finanstilsynets samtykke kan beslutte at hele eller deler av årets risiko- og avkastningsoverskudd skal benyttes til styrking av premiereserven. Finanstilsynet vil også vurdere om det som betingelse for samtykke skal kreves bidrag fra selskapets overskuddsmidler, egenkapital mv. Finanstilsynet vil i denne sammenheng minne om at når hensynet til pensjonsinnretningens soliditet tilsier det, kan tilsynet gi livselskapet/pensjonskassen pålegg om å benytte hele eller en del av overskuddet til styrking av premiereserven (§ 9-11 annet ledd). For det tilfelle at økningen i avsetningskravene ikke umiddelbart kan skaffes til veie, vil det i første omgang oppstå en situasjon med "underdekning" i forhold til de nye avsetningskravene, dvs. at forsikringsforpliktelsene ikke vil være tilstrekkelig fondssikret slik forsikringsvirksomhetsloven §§ 9-15 flg. krever. I så fall er lovens ordning at reglene om "opptrappingsplaner" i § 9-25 (Endringer i avsetningsgrunnlaget) kommer til anvendelse.

Etter en periode med økte avsetninger (for årene 2011, 2012 og 2013) vil det åpnes for å få godkjent opptrappingsplaner, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 9-25. Innretningen på disse vil blant annet avhenge av den endelige utformingen av overgangsreglene som nå utredes av Banklovkommisjonen.

Finanstilsynet vil på denne bakgrunn sammenfatningsvis understreke at soliditetshensyn gjør at det ikke er forsvarlig for livsforsikringsselskapene og pensjonskassene å prioritere at risiko- og avkastningsoverskudd anvendes til bufferkapital i form av tilleggsavsetninger, eller til oppskrivning av ytelsene eller ved overføring til premiefond, i en situasjon hvor de underliggende premiereserver ikke er tilstrekkelige. Finanstilsynet vil komme tilbake til krav til bidrag fra pensjonsinnretningens midler og forutsetter at pensjonsinnretningene (og konsernene disse eventuelt inngår i) legger til grunn en

utbytte- og konsernbidragspolitikk som hensyntar at risiko- og avkastningsoverskudd på kundenes midler anvendes til styrking av pensjonsinnretningens forsikringsmessige avsetninger.

For kommunale/offentlige pensjonsordninger er situasjonen en annen enn det som gjelder private pensjonsordninger. De regler som dels er vedtatt og dels forventes vedtatt i løpet av første halvår 2013 for offentlig tjenstepensjon innebærer blant annet at allerede opptjente ytelser blir levealdersjustert. Finanstilsynet antar at det i utgangspunktet er samme oppreserveringsbehov som i private ordninger. Reduserte ytelser pga. levealdersjustering vil isolert sett medføre en reduksjon i oppreserveringsbehovet, men andre endringer i ytelsene kan trekke i motsatt retning. Det må uansett antas at det vil kreves en oppreservering på mer enn det som kan finansieres ved avkastning utover beregningsrenten i 2012 og 2013.

For Finanstilsynet

Emil Steffensen

direktør for finans- og forsikringstilsyn

Runa K. Sæther

seksjonssjef

Kopi: Finansnæringens Fellesorganisasjon
Pensjonskasseforeningen